

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล THE MODEL OF LEARNING MANAGEMENT IN MUNICIPAL SCHOOLS

ศิราชัย ศรีอุดม¹, ปัญญา สังขวดี², วิทยา จันทร์ศิลา³, สำราญ มีแจ้ง⁴
Sitachai Sriudom¹, Panya Sungkawadee², Vithaya Jansila³, Samran Mejang⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ในการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพการบริหารงานจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง และการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়กร่าง รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ไปใช้ โดยการสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากนักการศึกษา สังกัดเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ 3) ผลผลิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล มีความเหมาะสม นักการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา พนักงานครู มีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร/ การจัดการเรียนรู้/ สถานศึกษาสังกัดเทศบาล

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Ph.D. Candidate in Educational Administration, Department of Educational Administration and Development, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: sitachai57@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Associate Professor Dr., Department of Educational Administration and Development, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: panyas@nu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Associate Professor Dr., Department of Educational Administration and Development, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: vithayaj@nu.ac.th

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Associate Professor Dr., Department of Education, Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: samranm@nu.ac.th

Abstract

This research aimed to develop a model of learning management for municipal schools. Research procedure followed three stages: 1) studying state and ways of the learning management in municipal schools through the analysis and synthesis of related documents and research. Then, further exploratory studies were also made with the administration of 3 municipal schools with good practice; also, in-depth interviews for ideal type of the learning management were conducted with 6 experts. The data were analyzed through content analysis, 2) drafting the model of learning management for municipal schools, using the results of the analysis from step 1; then check the appropriateness of the model with a highly qualified group of 9 members through Focus Group Discussion, and 3) evaluating the drafted model of learning management in municipal schools for the applicability through the public hearings from stakeholders, namely, educators, directors, teachers, school administrators under the municipality. Statistics employed for data analysis were means and standard deviation.

The results of the research were as follows; the created model of learning management in municipal schools consists of three elements: 1) Input 2) learning management process 3) learning outcome. The experts have commented that the model of learning management in municipal schools was appropriate. The evaluation of the model by involved stake holders yielded the result of a high level of perceived applicability.

Keywords: Administrative Model/ Learning Management/ Municipal Schools

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ทุกประเทศต้องมีการปรับเปลี่ยนสังคมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ประเทศที่มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการและการเปลี่ยนแปลงได้ดีย่อมได้รับผลกระทบน้อย ส่วนประเทศที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันเหตุการณ์ ย่อมได้รับผลกระทบมากกว่ารวมถึงประเทศไทยก็เป็นส่วนหนึ่งในประเทศที่ประสบภาวะวิกฤตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา โดยเฉพาะภาวะวิกฤตทางการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาของไทยที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนานนั้นเกิดความอ่อนด้อยขึ้น ทั้งในด้านการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ เนื่องมาจากการจัดการศึกษาของครูขาดประสิทธิภาพ ยังคงใช้วิธีบอกความรู้โดยยัดวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนของครูยังขาดการบูรณาการในการใช้ความรู้เป็นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,

หน้า 33-34) โดยพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในการสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ในรายวิชาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2555, หน้า 8-10) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการ (Process) ที่ดำเนินการร่วมกันเป็นวงจรต่อเนื่องโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยของงานย่อยในองค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นกว่าเดิม การจัดการเรียนรู้ หมายความว่าจึงเป็นกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีนักวิชาการหรือนักทฤษฎีเป็นแหล่งเรียนรู้ (Resource Person) การจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและพัฒนาคอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยมีความรู้เป็นเครื่องมือ จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือมีใช้เป้าหมาย (Marquardt, 1996)

การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อสถาบัน เพราะการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่เป็น

เครื่องมือหรือวิธีการเพิ่มมูลค่า หรือคุณค่าของกิจการของสถาบัน กลุ่มบุคคล หรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคล หรือองค์การ การจัดการเรียนรู้ไม่ได้มีความหมายเพียงแค่การนำ “ความรู้” มา “จัดการ” แต่การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรม และกระบวนการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย ได้แก่ การชุดค้นและรวบรวมความรู้ คัดเลือกเอาเฉพาะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการใช้ประโยชน์ ทั้งจากภายในองค์การ และจากภายนอกองค์การ นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความเหมาะสมทั้งจากภายในองค์การ และจากภายนอกองค์การ นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมกับบริบทของสังคม และขององค์การ ถ้าไม่เหมาะสมก็ดำเนินการปรับปรุงการจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2548) หากมีการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังในทุกสถานศึกษา อาจช่วยส่งผลให้การศึกษาของไทยก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศได้

โรงเรียนสังกัดเทศบาล เป็นสถานศึกษาสังกัดเทศบาลที่ได้นำเอาหลักการดำเนินการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทศบาลได้มอบนโยบาย กำหนดทิศทางของโรงเรียน โดยให้บุคลากรได้มีการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในโรงเรียน เพื่อนำความรู้และข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นไปพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน สนับสนุนความร่วมมือและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในทุกระดับและมีการทบทวนการเรียนรู้อย่างตนเองและของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้ว่าเทศบาลตระหนักว่าบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในอันที่จะชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานภายในองค์การ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรเป็นสำคัญ ดังนั้น การพัฒนา

บุคลากรให้มีคุณภาพจะช่วยส่งผลให้พนักงานครูมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ควรนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์การให้มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานขององค์การให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์วิธีการดำเนินงานของสถานศึกษาต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหารมีการจัดตั้งทีมแกนนำ การจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังมีการเสริมความรู้เรื่องที่ยังไม่สามารถทำได้ โดยขอความร่วมมือจากเทศบาล แล้วดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลความรู้ของโรงเรียน พร้อมทั้งเผยแพร่สู่บุคคลที่สนใจต่อไป

การบริหารงานโรงเรียนโดยการนำการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นมาเป็นนโยบายหลักในการดำเนินงานนั้น คือองค์การนั้นควรเป็นองค์การที่แสวงหาโอกาส ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต้องมีการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge management) เป็นองค์การที่ขยายขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพเพื่อสร้างผลงานและสร้างอนาคตอย่างต่อเนื่อง จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและเร่งด่วนว่า โรงเรียนสังกัดเทศบาล ซึ่งเป็นสถาบันทางการศึกษาที่จะต้องเป็นองค์การที่มีการนำการจัดการเรียนรู้มาใช้มากกว่าองค์การประเภทอื่น (Hoy and Miskel, 2001, p. 32) โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะต้องเป็นพลังสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการเรียนรู้อบรมลู่วัตถุประสงค์ขององค์การและส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อไป (Petrash, 2001, p. 16) นอกจากนี้ต้องตระหนักว่า ความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรต้องเห็นคุณค่าของการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการดำเนินงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนให้เป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (Sallis and Jones, 2002, pp. 2-10) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของ

เทศบาล เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล มีลักษณะอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับเทศบาลในการกำหนดนโยบายสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. สถานศึกษาสังกัดเทศบาลต่างๆ สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่ง

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางในรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้เบื้องต้น แหล่งข้อมูลคือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นตารางการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 2.2 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบฯ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา ปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมถึงข้อประเด็นต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 3.1 นำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 ไปจัดประชุมสัมมนาแสดงความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และพนักงานครู ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา จำนวน 148 คนเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 3.2 สรุปผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คณะกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และขอบข่ายการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดองค์การ (Organizing: O) 3) การนำ (Leading: L) 4) การควบคุม (Controlling: C) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน

1.2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีวิธีการปฏิบัติที่ดี พบว่า องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คณะกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ขอบข่ายการจัดการเรียนรู้ กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การนำ (Leading: L) การควบคุม (Controlling: C) โดยมี การจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกขับเคลื่อนทุกขั้นตอน และด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามองค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนรู้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และขอบข่ายการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การนำ (Leading: L) การควบคุม (Controlling: C) โดยมีการจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกขับเคลื่อนทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) ในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และขอข่ายการจัดการเรียนรู้

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การนำ (Leading: L) การควบคุม (Controlling: C) โดยมี การจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกขับเคลื่อนทุกขั้นตอน

2.3 ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล พบว่า ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมในระดับมาก

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ของการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลมีความสัมพันธ์เชิงระบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

โดยมีรายละเอียด ดังนี้ การวางแผน (Planning: P) การจัดองค์การ (Organizing: O) การนำ (Leading: L) การควบคุม (Controlling: C) โดยมี การจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกของการขับเคลื่อนในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล โดยการจูงใจประกอบด้วย การเป็นผู้นำในการดำเนินการ การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของเฮอร์เชย์, แบลนชาร์ด, และจอร์จสัน (Hersey, Blanchard and Johnson, 2001) ที่ได้เพิ่มการจูงใจ (Motivation) เป็นปัจจัยทางการบริหาร โดยมีความเห็นว่าการจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการบริหารองค์การ องค์การจะอยู่รอดและเจริญเติบโตขึ้นได้ ก็ด้วยแรงจูงใจที่องค์การมีให้ต่อพนักงาน แรงจูงใจเหล่านี้ ได้แก่ รายได้ รางวัล ค่าตอบแทน สวัสดิการต่างๆ รวมทั้งรางวัลที่มีได้เป็นตัวตนหรือจับต้องได้ เช่น การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น แรงจูงใจเหล่านี้ถ้าองค์การสามารถตอบสนองให้แก่พนักงานได้ การลาออก การโยกย้ายและการขาดงานของพนักงานจะลดลง

นอกจากนั้น กระบวนการบริหารทุกขั้นตอนที่จะขับเคลื่อนงานบริหารสถานศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษามีความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้นำเสนอการนำรูปแบบไปใช้ไว้ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา 2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง 4) ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการ 5) จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และ

แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 7) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา 8) เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 9) จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล และ 10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต คือ คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะอาชีพมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของฟาร์เรลล์ (Farrell, 1994, pp. 75) ที่ได้ระบุองค์ประกอบเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) ความเสมอภาคในการได้รับโอกาสทางการศึกษา หมายถึง การที่เด็กทุกคนที่มาจากกลุ่มสังคมต่างๆ มีโอกาสเข้าสู่ระบบโรงเรียน โดยพิจารณาว่าโรงเรียนเป็นแหล่งในการจัดเลาทางสังคม 2) ความเสมอภาคในการอยู่รอดในโรงเรียน หมายถึง การที่เด็กมาจากกลุ่มสังคมต่างๆ อยู่ในโรงเรียนจนถึงระดับที่กำหนด ซึ่งโดยปกติจะหมายถึง ระดับชั้นประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา 3) ความเสมอภาคในผลผลิต หมายถึง การที่เด็กมาจากกลุ่มสังคมต่างๆ ได้มีโอกาสศึกษาในสิ่งเดียวกัน ในระดับการศึกษาเดียวกันตามที่โรงเรียนกำหนด 4) ความเสมอภาคในผลลัพธ์ หมายถึง การที่เด็กมาจากในสังคมต่างๆ ได้เข้าเรียนเหมือนกัน เรียนในสิ่งเดียวกันเด็กที่จบการศึกษาในระดับเดียวกัน ควรจะได้มีสภาพชีวิตเหมือนๆ กัน เช่น มีรายได้เท่าๆ กัน มีงานทำเหมือนกัน เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย แสงสุวรรณ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของชุมชนที่มีต่อนักเรียนเช่นต้องการให้นักเรียนมีความรู้ทักษะด้านวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน ต้องการให้นักเรียนรู้อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี ตลอดจนต้องการให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1.1.1 ควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 ควรมุ่งเน้นการศึกษาเพื่ออาชีพ อาจดำเนินการโดยให้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสามารถเปิดสอนระดับอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีโอกาสที่จะเรียนต่อระดับสูงและสามารถประกอบอาชีพได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

1.1.3 ควรปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณโดยการสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษา สังกัดเทศบาลสามารถบริหารงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับสถานศึกษา

1.2.1 ควรปรับระบบโครงสร้างการบริหารให้ยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

1.2.2 ควรส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การฝึกอบรม ศึกษาดูงานและการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

1.2.3 ควรส่งเสริมการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล

- 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป**
- 2.1** ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
- 2.2** ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการ พัฒนาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
- 2.3** ควรมีการศึกษารูปแบบการจัด การศึกษาเพื่อประกอบอาชีพของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดเทศบาล

เอกสารอ้างอิง

- จักรปรุฬ วิชาอัครวิทย์ (2553). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2555). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา โรงเรียนชางราษฎร์วิทยา (อินทร์-ชุ่ม ดีสารอุปถัมภ์). โรงเรียนชางราษฎร์วิทยา (อินทร์-ชุ่ม ดีสารอุปถัมภ์).
- สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม. (2548). รายงานประจำปี สคส. 2548 ฉบับ KM ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิชาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุทัย แสงสุวรรณ. (2546). การวิจัยการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับ ชุมชนในเขตพื้นที่สูง (ชนเผ่า). ตำบลห้วยชมพู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.
- Farrell, JB. (1994). Social Equality and Educational Expansion in Developing Nations. The international Encyclopedia of Education. 2(9), 75.
- Hersey, Paul, Kenneth H. Blanchard and Dawey E. Johnson. (2001). Management of Organization Behavior : Leading Human Resources (8th ed). New Jersey : Prentice Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, c G. (2001). Education administration : Theory, research, and practice (6th ed.). New York: McGraw-Hill Book.
- Marquardt, M.J. (1996). Building the Learning Organization: A Systems Approach to Quantum Improvement and Global Success. New York: McGraw-Hill.
- Petrash. (2001). Strategy: compelling word, complex concept, in Knowledge Management: Classic and contemporary words. Morey, 1: 13-18 London: The MIT press.
- Sallis, E. and Jones, G. (2002). Knowledge Management in Education. London : Kogan Page.